

BISERICA și ȘCOLA.

Foia bisericească, școlastică, literară și economică.

Iese odată în săptămână: DUMINECA.

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 5 fl.—or., pe 1/2 an 2 fl. 50 cr.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr. pe jumătate an 7 franci.

PREȚUL INSERTIUNILOR:

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 3 fl.; până la 200 cuvinte 4 fl.;
și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacției

„BISERICA și ȘCOLA.”

Er banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

Nr. 4777/1896.

Pentru esamenul de calificatiune preoțescă, se publică termin, pe ziua de 23 și 24 Septembrie vechiu a. c., cu începere la ora 9 înainte de amădădi.

La esamen sunt admiși toți acei clerici absoluți, cari conform Regulamentului, ș'au așternut până la 31 August a. c. petițiunea pentru admitere la esamen.

Arad, 6/18 Septembrie 1896.

Consistoriul eparchial gr. or.
român din Arad.

Învățământul confessional.

II.

Se vor implini în curând nouăsprezece veacuri, de când s'a arătat în lume în chipul omului, Domnul Ceriului și al pământului. Și timpul acesta destul de lung a dovedit lumii culte până la evidență, că numai sub scutul și sub egida religiunii creștine pot poporele să-și afle un îndreptariu sigur spre a-și făuri o bunăstare; și pot să pășescă cu pași siguri pe calea, carea duce la progres și civilizațiune. În interpretarea și punerea în aplicare a evangheliei Domnului s'au ivit însă din nefericire încă din evul prim al erii creștine divergențe de păreri. Din cauza acestei divergențe de păreri s'au format încă din seclii primi ai erei creștine unele secte religioase. Sectele, de cari vorbim, au dispărut după vreme, și astăzi multe din ele le amintesc numai istoria. Sămânța rea sămănată de aceste secte a avut însă trista urmare, că astăzi biserica cea una a Domnului este divdată în mai multe confessiuni.

Creștini și aderenți ai religiunii creștine se numesc toți cei ce aparțin unei confessiuni creștine.

Și noi după principiul dovedit de nimerit și urmărit de bătrânii nostri, ne-am deprins, ca în această privință să cinstim toate religiunile, dar să-ne închinăm numai la a noastră. Acest principiu, de lipsă este, ca să aibă cuvântul prim și în învățământul confessional. Noi urmărim prin acest învățământ, ca generațiunile viitoare ale poporului să primescă o educațiune cât mai religioasă, dar în același timp o educațiune în spiritul bisericii noastre ortodoxe, astfel, ca generațiunile viitoare conform liniei de conduită moscenită din bătrâni, să stimeze toate confessiunile, dar să-se închine numai la a noastră.

În această direcțiune ne-a învățat să-ne urmăm calea înainte pe acest teren întemeiătorul școlii confessionale ortodoxe române, fericitul întru aducere aminte Metropolit Sava II. Brancovici. Sub timpul domniei așa numiților principii naționali ai Transilvaniei (1538—1690), la a căror domnie au aparținut pre atunci și teritoriul din Ungaria propriu zisă până la Tisa și o parte însemnată din Bănatul timișan — și cu deosebire din timpul domniei principelui Betlen Gábor (1613—1629), — principii calvini, în tendința lor de a face un stat puternic național unitar au crezut, că dacă românii vor învăța carte își vor părăsi religiunea, și vor fi atrași pe partea lor Spre acest scop principii naționali calvini, au lucrat din toate puterile, ca românii să învețe carte.

În fața acestei situațiuni și în fața acestei tendințe, urmărite de așa numiții principii naționali calvini, Metropolitul Sava II Brancovici, om cu mari vederi și cu o inimă adevărat apostolică, în un sinod ținut la anul 1675 a luat între altele concludul, ca

preoții români în toate Duminecile și sărbătorile după sevărirea slujbei dumnezeiesci să adune pruncii în biserică, și să i învețe carte românească, și cu deosebire să-i învețe a-se închina lui Dumnezeu în spiritul bisericii noastre ortodoxe române.

Programa de învățământ inițiată de Sava II Brancovici o-a adoptat apoi întreg clerul și poporul român ortodox. Acastă programă „trup s'au făcut“ aici la noi, în părțile ungaro-banatice la înființarea celui mai vechiu institut românesc de cultură, la deschiderea vechii preparandii române ortodoxe din Arad, ér în Ardél sub fericitul Episcop Vasile Moga, și cu deosebire sub fericitul Metropolit Andrei baron de Șaguna.

Pentru susținerea și realizarea acestei programe au luptat, și au suferit multe bătrânii noștri, și luptele și suferințele bătrânilor noștri ne impun neapărat nouă, generațiunii de astăzi, ca să susținem și să dezvoltăm cu totă sântenia moșcenirea, rămasă nouă dela dânșii, școla noastră confesională. Chiar pentru acésta am țin în numărul nostru trecut, — apasă greu în cumpână ori ce greșelă, ce o-ar comite cine-va din neprevădere, seau din lipsă de precauțiune necesară, când este vorba de apărarea și dezvoltarea caracterului confesional al școlilor noastre. Pentru acésta repetim, și accentuăm de nou, de lipsă este, ca toți de o potrivă, dar cu deosebire, noi, învățătorii, să fim cu totă grija și prevederea, ori de câte ori este vorba de susținerea și dezvoltarea caracterului confesional al școlilor noastre.

O ținem, și o repetim acésta din motivul, că în lumea de astăzi există, și să răspândesc multe direcțiuni și curente greșite, cari stăruiesc a aduce popórele spre neconfesionalitate. Neconfesionalitatea, la carea se lucrăză astăzi cu totă stăruința din unele părți nu este nici decât calea și mijlocul de a produce idealul cuprins în cuvântul Domnului de a fi odată: „o turmă și un păstoriu“, ci cu totul altceva și anume: de a slăbi și a rumpe din inima popórelor legătura și ascultarea de evangelia Domnului. Și fiind-că astfel de curente greșite există, și lucrăză cu totă stăruința spre a duce popórele către neconfesionalitate, — datorința noastră a învățătorilor este: a feri și apăra poporul de acésta direcțiune contrară dezvoltării popórelor în spirit creștinesc și în același timp a planta și întări în inima generațiunilor tinere alipirea către confesiunea și biserica noastră națională.

Mijlocul cel mai puternic de a lucra cu succes în acésta direcțiune este în prima liniă: ținu ta în-

vățătorului. Dela învățătorul confesional se cere astăzi mai mult decât ori când altă dată să fiă la pândă pentru apărarea confesiunii și la lucru neobosit pentru dezvoltarea și întărirea organismului bisericesc.

În punctul acesta, de lipsă este, ca se fim cu totă grija, și să nu ne lăsăm seduși nici pre un moment de aceea nefericită direcțiune, carea din nenorocire s'a vădut și la noi în anii din urmă: de a lovi în biserică și în organele ei, — pentru că cel ce lovește nu edifică, ci dărîmă, ér noi voim neapărat crescerea și dezvoltarea organismului nostru bisericesc pentru dezvoltarea și întărirea poporului nostru.

III. Omilie

a s-tului Ioan Chrisostom la epistola I catră Timotei.

(Continuare și fine.)

III. Să-l iubim deci prin Christos! Ce însemnează acésta „prin Christos“? El ne-a mijlocit acésta, nu legea. Observi ce bunuri ni-s'a împărtășit prin mijlocirea lui Christos, și ce bunuri prin mijlocirea legii? Apostolul nu a țin simplu: „Grația a fost deplină“ ci țin: „Grația a prisosit.“ Și într'adevăr, acésta a fost o prisosință, dacă ómeni, cari meritau nenumărate pedepse, deodată au fost conduși la infiere (a lui D-șeu.) Să se observe mai departe particula „în“ (év)! Este togmai atâta cât, „prin“ (διá). Nu numai credința este necesară, ci și iubire. Sunt și astăzi mulți, cari cred în d-șeitarea lui Christos, însă nu-l iubesc și nu săvârșesc lucruri a-le iubirei. Cum ar fi și posibil, căci lor toate ceelealte le mai plac: bani, rang, ursită, observarea sborului paserilor, prediceri și auguri? Dacă noi prin viețuirea noastră îi facem lui D-șeu desonóre, spune-mi ce feliu de iubire este acésta? Dacă cineva are un amic pe care-l iubește cu înfocare, să iubească și pe D-șeu cel puțin așa, care pe fiul său l-a dat pentru inimizii săi, cu toate că nu am putut documenta nici un merit spre acésta. Dar, ce țin eu merit! Am comis păcatele cele mai mari și ni-am permis multe răsfățuri fără nici un motiv. D-șeu însă după toate binefacerile și actele de iubire nici acum nu ne-a lepădat, ci togmai acuma când am săvârșit mai multe rele, ne-a dăruiit pe fiul său. Noi din contră nu numai că nu i-am mulțămuit pentru toate bunătățile dar nu i-am arătat nici iubirea, ce o arătam unui amic. Ce speranță ne mai rămâne? Vă spăriați de cuvântul acesta? Mai bine ar fi de v'ăți spăria de faptele vóstre!

Și cum poți tu afirma, mi-să reflectéză, că nu-i arătam lui D u m n e ș e u nici aceea iubire, care o dăm unui a m i c? Cum pot afirma acésta? Voi proba s'o demonstrez. Mai bine aș dori, ca cuvintele mele

să fie o vorbire deșartă, decât o afirmare întemeiată. Mă tem însă, că sunt prea adevărate. Să băgăm numai de samă! Pentru amici, pentru adevărați amici au luat asupra lor mulți nu arare-ori pierderi; însă pentru Christos, nu numai că nu voim să suferim pierderi, dar nici cu aceea ce avem nu suntem mulțumiți. Pentru amici adesea ne-am lăsat să fim bajocuriți și pismuiți; pentru Christos însă nimenea nu voiește să știe de vr'o inimicizie, ci să țină: „iubirea este degeaba, ura însă nu.“ Nu vom trece pe lângă un amic flămînd; pe Christos însă, care dilnic recurge la noi, nu pentru daruri mari, ci numai pentru pâine, nici nu-l lăsăm să se apropie de noi, ci în timpul, când comotisăm cu stomahul plin, mirosiud încă de vinul de eri, aruncînd banii parte la lingușitori, parte la nebuni și pitici; căci și ast-feliu de aberațiuni a-le naturei devin obiect al desfătărei. Cătră amici, adevărați amici nu simțim nici odată invidie, și norocul lor nu ne cauză iritarea amărăciunii în noi; la Christos însă ni se întemplă această negreșit. Amicizia pămîntescă ne atrage mai mult decât frica lui D-șeu. Încă și omul răutăcios și invidios are mai mult respect de omeni decât de D-șeu. Cum așa? O voi spune! Cu toate că Dumnezeu vede în inima lui, el nu abține de intriga sa. Dacă însă îl observă un om, atunci e gata, roșește. Pentru-ce o spun eu acesta? Alergăm la un amic, care este în nenorocire; și numai dacă trăgănam puțin, ne temem, ca nu cumva să ne ia în nume de rău; lui Christos însă, care adesea mure în temnițe, nu-i facem nici bare-mi o vizită. La amici sinceri ne grăbim, nu pentru-că sunt sinceri, ci pentru-că sunt amici.

IV. Veți, că nimica nu se întemplă din frica lui Dumnezeu sau din iubire cătră el, ci totul parte din amicizie, parte din obicei. Când ne luăm adio dela un prietin atunci plîngem și oftăm, ér vîdîndu-l în sicriu, ne văietăm, deși șcim, că el nu este total pierdut pentru noi, ci éráș il vom vedé la a doua venire. Dacă însă Christos și de și își ia adio dela noi sau mai mult, dacă dilnic alungăm pe Christos din apropierea noastră, atunci nu simțim nici o durere, nu credem, că facem vr'un lucru rău, când îl vătămăm, supărăm, îl bajocurim și îi facem aceea ce el nu voiește. Dar acesta încă nu este așa de îngrozitoriu, că nu-l tractăm nici bare-mi ca pe un amic. Cum așa? „Cugetul carnei,“ țină Paul „este inamic lui D-șeu.“ Cu aceste cugete în continuu umblăm, pe Christos însă, care se apropie de noi și voiește să deschidă ușile noastre il persecutăm. Faptele rele adevă sunt acești persecutători. Dilnic il maltratăm prin zgărcenia noastră și prin faptele noastre rele. Dacă cineva este laudat ca bărbat însemnat, ca predicator bun, ca luminător bisericesc: îndată il invidiem, pentru-că promovéză interesul lui D-șeu. Să pare adevă, că invidia noastră să refere la acest om, dar ea țintește la Christos. Nu, ni-se reflectéză, ci dorim numai ca această înaintare, să se întemple

prin alții nu prin noi. Deci nu prin Christos, ci prin noi! Căci dacă ar fi prin Christos, atunci ne-ar fi tot atăta or se întemplă prin noi, ori prin alții. Spune-mi, dacă un medic are un copil, care e aproape să orbescă, și el nu e în stare să-l vindece, ore va închide ușa altui medic care e în stare să l cureze? La nici un caz, ci va ține: Sau se întemplă cura prin mine, sau prin tine e tot atăta. Pentru-ce? Pentru-că el n'are în vedere interesel său personal, ci interesul copilului. Și noi de am avé în vedere interesul lui Christos am ține: Póte să se promovețe prin noi sau prin altul! „Christos se predică, fie în sinceritate, fie numai la părere“ ține apostolul. ¹⁾ Ascultă, ce ține Moise cătră aceia, cari voiau să-l întărite, când partizanii lui Eldad și Modad profetau: „Nu te eșofa pentru mine! Ah dacă ar puté cineva să facă, ca întreg poporul să devină profeti ai Domnului.“ ²⁾ Deci toate aceste lucruri își au isvorul lor în egoism. Te-a bajocurit cineva? Să-l iubești! Și cum este acesta posibil? Este posibil, foarte ușor posibil, dacă voiești. Dacă iubești pe un vorbitor, care te laudă, n'ai nici un merit. Acesta n'o faci pentru Domnul, ci pentru laudă. Ți-a cauzat vre-unul o pagubă? Reîntorțe-i-o prin o binefacere. Dacă ai făcut o binefacere unui binefăcător al tîu, n'ai făcut vr'un lucru mare. Ți-s'a cauzat vr'o mare nedreptate, vr'o mare pierdere? Grăbește-te a o răsplăti cu contrariul! Da, așa voim să ne întogmim purtarea noastră! La acesta vî îndemn; să încetăm de a face nedreptate și a urî pe inimizii! Domnul ne demandă iubirea inimicului, și noi il persecutăm pe el, amicul nostru! Dómne păzește, să ține! Da, cu cuvinte protestăm toți contra acesteia, cu faptele însă nu. Așa de mare este orbirea păcatelor, încât în cuvinte nu e suportabilă, în fapte însă e suportabilă. Să ne lăsăm odată de ceea-ce ne strică și nimicește mântuirea vecinică, ca să ne facem părtași de aceea ce este hotărit pentru amicii lui Christos! „Voiesc,“ se ține, „ca unde eu sunt, să fie și învățaceii mei, ca să vadă mărirea mea.“ ³⁾ De ne-am face părtași cu toții de acestea prin grația Domnului nostru Isus Christos, căruia împreună cu Tatăl și cu Duhul sânt, să-i fie lauda, mărirea și puterea acum și tot-dauna și în vecii vecilor. Amin.

Istoria

bisericeii gr. or. române din Transilvania și Ungaria dela 1810 — 1846.

(Continuare.)

a) In Transilvania.

Provedința aduse, că la 1 Octomvre st. n. 1810 după o neactivare de mai bine de un seclu, éráș

¹⁾ Filipeni 1, 18.

²⁾ Numeri 11, 29.

³⁾ Ioan 17, 24.

să se p^otă întrui mult așteptatul sinod „protopopesc“ de alegere. ¹⁾

Acesta se deschise în ziua numită de cătră presidentul comisar guvernial, românul unit Stefan Costa, care după ce îndemnă la omagială recunoștință cătră suveran pentru preagrațiosul său act față de suđiții săi, sfătuesce în cuvântul său de deschidere pe clerul alegător (sau cum îi avorbise : pe cei chemați la darea voturilor) la conduită exemplară în decursul alegerii arătându-se ast-fel și pe viitor demn de grația primită. ²⁾

Pentru monografia acestei alegeri abia ne stau la dispoziție câteva date, dar nici acestea nu sunt astfel, ca să nu ne cauzeze măcar nouă nedumeriri și să nu-și reclame astfel propriu comentariu, care apoi în acest cas în parte abia prin cunoștința referințelor bisericeii unite diu Transilvania îl putem obține.

Étă dar încă aici unele din mănunchiul acestor date.

Decretul prea-inalt de denumire și întărire al alesului candidat de episcop constatéază efeptuirea alegerii nu numai de cătră protopopi la cari se restrînsese după ordinul guvernial dela 13 Aug. 1810 dreptul de a alege, ci și de cătră deputați de ai așa numitelor sínóde protopopesci, ³⁾ érá istoricul Hintz afirmă, că după mărturia contiporanului acestei alegeri, a lui P. Maior, ar fi ales 41 protopopi și tot atâți deputați ai sínódelor protopopesci și totodată și notarii pe cari îi aveau din cler pe lângă sine protopopii ; ⁴⁾ pe când citatul P. Maior pe pag. 134 a Ist. bis. rom. ăice numai ca și decretul de denumire amintit, că „adunându-se aleseră toți protopopii cu deputații sobórelor sale.“

Aflăm apoi, că nici locul alegerii nu a fost cel determinat, adecă nu a fost Clujul, ci Turda, un orașel ceva mai spre meadăi. ⁵⁾

Să cercetăm acum datele acestea. Mai înainte vom da atențiune cuvenită vėditei contradicțiunii, în care stau constatările amintitului decret de denumire cu cunoscutul intimat guvernial dela 13 Aug. 1810, ér după acesta ne oprim și la aparenta neconsonanță deplină a informațiunii, ce ăice Hintz a fi

aflat'o la P. Maior, cu spusa acestuia și pe pag. 134 a Ist. bis. rom. împreună cu decretul de denumire.

Cât despre cestiunea primă, premitem, că nu ne prea putem esplica, de ce se pusese prin intimatul guvernial numai protopopilor în vedere dreptul de a alege, pe când ast-fel de restricțiune nu neînsemnată, nu era obicinuită nici pe timpul vechei metropolii, nici la contiporanii uniți din Transilvania, cari încă își alegeau episcopii.

Involuntar ni-se impun deci unele întrebări, pe cari nu le putem ignora, și adecă s'a estins ori ba, biserica noastră ardelenă în cererile sale, al căror rezultat fuse garantarea vechiului ei drept la alegerea episcopului, și asupra feliului, cum ar fi avut sinodul să se constituie ; și că în cas afirmativ putea-se-va ascrie eparhiei neunite însăși, respective consistoriului ei vr'o contribuire la impunerea restricțiunii din intimat ?

Cererile eparhiei din pragul seclului actual privitoare la aședarea scaunului episcopesc ca text nu ne sunt cunoscute și p^ote abia de acum vor fi eruate, ér de să răspunde ori ba în decretul dela 26 Mai 1809 la fie-care parte a conținutului acelor cereri repetite — nu știm. Nu dăm așadară de nici un indice sigur, după care să ne orientăm în privința întrebărilor de sus. Dar e lucru firesc să presupunem, că restricțiunea intimatului la protopopi ar fi trebuit să fi fost făcută pe basa vre-unei propuneri, ori cel puțin indegetări a consistoriului neunit, nevoind să ăicem, că acesta ar fi aderat la vre-o modalitate de alegere restrînsă, ce nu convenea intereselor eparhiale și nici nu sancțiunează vre-un us vechiu al bisericeii. ⁶⁾

Nici nu am ști, cum am puté ajunge la o astfel de reflecșiune, ca aceea, că eparhia însăși să fi cerut o modalitate, ce mai târziu p^ote tocmai la propria dorință ar fi fost modificată. Din contră presupunem, că consistoriului neunit din Ardel dela început încă putea să-i servescă spre orientare normele mai liberale și mai corespunđătoare din constituția bisericească a eparhiei unite, numită a Făgărașului. La ardelenii uniți anume, — la a căror desvoltare bisericească doriau și nisuiau neuniții a ajunge, precum reese acesta din mai multe acțiuni ale lor de pe acest timp, — pe lângă protopopi participau activ la alegerea episcopescă din Blaj și membrii mai inferiori ai clerului.

Așa dacă nu cumva cunoștința vechiului us de pe timpul metropoliei, apoi cel puțin obiceiul recoman-

⁶⁾ Cităm aici din cunoscutul fragment istoric-juridic al cărții Zakonik scrisă pe timpul principelui Apafi următoarele : Alegerea vlădicului nostru românesc aici în Ardeal este din mila și voia Craiului, care lucru ne este nouă îngăduit dela Craii cei mai demult răposați, când va fi lipsă să se stringă toți protopopii și încă și din ceialalți preoți și din voia a tot soborului unindu-se toți la un cuvânt, așa să-l aleagă, care de se va păre și Craiului, că este harnic, așa îl va întări în vlădicie, precum se vede în probata constituțiune. T. VIII. și Art. I. N. Popea Vechia Metropolie, Sibiu 1870, p. 19.

¹⁾ Despre această alegere precum și despre întregul periodul vieții bisericești, care formeză obiectul preocupățiunii noastre actuale, eată ce ăice Hintz la 1848 : „Die Schriftstücke des nicht-unierten Consistorialarchivs in Hermannstadt reichen nur bis in die ersten Jahre des fließenden Jahrhunderts, und sind auch von da an so mangelhaft, dass über die Bischofswahl vom J. 1810, ihre Art und die Zusammensetzung des Wahlkörpers vor kurzem zur grossen Verlegenheit der Betreffenden keine Vermerkung vorfindig war. op. cit. pag. 41. Fără recurgerea absolut necesară la mult căutatele isvóre primordiale doritul material pentru prezentul elaborat seminarial nu s'ar fi putut ajunge, căci istoricii în genere, cu rare excepțiuni, dar mai ales cei români au tratat cu mare superficialitate timpul acesta, ba unii ne suprind și cu cunoștințe de tot false, așa Dl Enăcean ăicend, că la 1810 ar fi ajuns biserica din Transilvania și Ung. independentă, ba că episcopul ales la 1810 ar fi devenit în timpul păstoririi sale chiar și mitropolit. Veđi creștinismul în Dacia și încreștinarea Românilor pag. 247.

²⁾ Folia pentru minte etc. 1847 Nr. 45.

³⁾ Hintz op. cit. pag. 115.

⁴⁾ Tot-acolo, pag. 50.

⁵⁾ P. Maior, op. cit. p. 134; Hintz, op. cit. p. 50; etc.

dabil al uniților în privința constituirii sinodale, ar fi putut îndemna consistoriul neunit la acceptarea unor norme mai estinse pentru alegere, decât restringerea la protopopi.

Pentru această restricțiune se pare a nu fi putut să fie consistoriul, dar locurile mai înalte vor fi trebuit să aibă la decretarea amintitei restricțiuni de basă vr'o informare consistorială, căci la propriul indemn nu credem să se fi făcut restringerea sinodului electiv numai la protopopi.

Prin urmare dacă tocmai ar trebui să nu ne ferim din cale afară din cauza lipsei de documente suficiente — de a ne explica cumva prin simple supozițiuni ⁷⁾ diferența între orînduirea intimatului dela 13 aug. 1810 și între decursul alegerii, de care tratăm, apoi mai că am fi pentru următórea simplă ipotesă. Anume: în cererile sale pentru dobândirea dreptului de a alege episcop probabil a reflectat eparchia numai în general la felul alegerii, recomandând adecă pentru acesta din urmă competența vechiului „sobor protopopesce“, cum se numia sinodul eparchial pe atunci. Locurile mai înalte acum probabil nu mai creșuseră lipsa unei propuneri detaliate relativ la constituirea sinodală a clerului neunit, fiind-că ușor ar fi putut să se fi fost deslușite și mulțămite cu dealtcum destul de expresivul înțeles verbal al propusului sobor protopopesce, conchidend, adecă sub acest din urmă adunarea numai a protopopilor din eparchie și să decreteze astfel conchemarea numai acestora de către consistor.

Necorespundend însă această dispozițiune așteptărilor, ar fi putut dóră consistoriul chiar și în micul interval de o lună și jumătate cât mai era până la alegere să reclameze și mijlocescă cumva permiterea metodului de alegere unit și amésurat acestuia aprobarea de a puté convoca și pe alți membri ai clerului afară de protopopi, ceea ce precum arată actul alegerii în fapt nu i-s'a denegat eparchiei.

Dar aflându-ne absolut pe câmpul deschis al probabilităților și în lipsă totală de indici, nu putem respinge de tot alte supozițiuni. Bună óră nici aceea, că consistoriul neunit s'ar fi fost pripit cu vre-o propunere restringetóre în această cauză, și că o adunare a preoților neuniți ardeleni urmată imediat după sosirea decretului guv. din 13 Aug. 1810 ar fi esoperat la guvern numai decât modificarea amintitei dispozițiuni nesatisfăcetóre.

Fie însă ori cum, destul, că la alegerea episcopului ardelean neunit dela 1810 s'a observat acurat obiceiul confrăților uniți ai episcopiei Făgărașului, la cari din urmă fie-care protopop tractual

⁷⁾ Presupunerea eventuală, că sub conchemarea numai a protopopilor ca naturali reprezentanți externi ai singuraticilor protopopiate, eo ipso ar ave a se subînțelege invitarea protopopiatelor însăși de a alege episcopul în forma obicinuită pe atunci (anume la uniții români ardeleni) nu s'ar puté lua în considerațiune. Abstragend dela aceea, că pentru așa ceva nu vorbește absolut nimic, întimpină acesta presupunere greutăți, între altele și aceea, că pentru alegerea dela 1847 încă se conchemară numai protopopii, cari apoi fără concursul deputaților, numitelor „sinóde protopopesce“ o și efeptuiră.

să însoția de cătră doi preoți de rënd, deputați ai sinódelor sale și prin urmare cu vot la alegerea episcopilor în Blaj. Pe basa acestei constatări și cu înlesnirea informațiunei lui Hintz respective a lui P. Maior la carele se provócă el și din al cărui dat ar rezulta, că la alegerea dela 1810 ar fi fost 41 de protopopiate reprezentate, putem să conchidem că numărul voturilor, precum și cel al votanților ar fi fost 123, dacă nu cumva cu unul mai mult, adecă cu votul vicariului, cu care împreună avea după cunoscutul intimat guvernial dela 13 Aug. 1810 să se facă alegerea, dar de al cărui vot nu se face amintire nici la Hintz. (Probabil, că vicariul, fiind și protopop al Hunedórei, ⁸⁾ își dăduse în această calitate votul).

Vrednicia de credință a datului, ce-l are Hintz afirmativ din vr'o scriere de a lui P. Maior, s'ar putea trage însă la îndoială. Reserva s'ar impune adecă din cauza, că nu pare a consuna în privința factorilor alegerii pe deplin cu constatarea oficiósă a decretului de denumire și cu spusa lui P. Maior însuși pe pag. 134 a. Ist. bis. rom.

Cu acesta am ajuns la a doua nedumerire, ce o întimpinăm în datele alegerii, despre care tratăm. Divergința e numai aparentă. Pe când adecă în preainaltul decret de denumire și întăriri se amintesc numai doi factori ai alegerii dela 1810, anume protopopii și deputații sinódelor protopresbiterale, asemenea și la P. Maior în Ist. bis. rom. pag. 134; în datul însă ce dă Hintz, se pretinde a fi fost dela P. Maior pe lângă protopopi și deputați, de ai sinódelor menționate se constatéză, de asemenea activi la alegere „și notarii“ protopopilor, și precum acel „și“ ar indica probabil un al treilea factor alegător.

Dar aici nu e infidelitate și necunoștință de cauză la mijloc. Ambele constatări noconsunătóre pe deplin își au cauzele, și în parte și îndreptățirea lor. Despărțirea notarilor de către deputații sinódelor protopopesce nu a fost necesară, și nici nu este a se impune numai decât, totuși ea la istoricul unit P. Maior, dacă într;adevăr densusul este a fi ținut de autorul informațiunii neconsunătóre cu decretul de denumire și cu amintita altă spusă a sa, justificabilă. Prin aceea notéză el chiar o cunoștință detaliată de cauză, adecă despre constituirea obicinuită a sinodului pentru alegerea de episcop. La Români uniți ai episcopiei Făgărașului, dela cari înprumutaserăm la 1810 instituțiunea de a trimite spre efeptuirea alegerii episcopului pe lângă protopopi încă și doi membri de ai clerului mai inferior din fie-care protopopiat, riguros și numai unul din acești din urmă era deputat al sinodului protopopesce (sau numindu-se aici protopopiatul mai puțin corect eparchiă, al sinodului eparchial) avend acesta mandatul precis, pentru cine să voteze la sinodul eparchial (ori mai puțin corect numit protopopesce, va se dică al tuturor protopopilor) pe când

al doilea deputat, notariul, vota liber ca și protopopul său⁹⁾. De aici se explică așadar faptul, că la Hintz respective P. Maior se excepționează — deși nu din necesitate și cu deplină îndreptățire — notariii protopopilor de către deputații protopopiatelor, și apar ca un al treilea factor al alegerii episcopesci dela 1810.

Precum de naturală pare a fi fost însă căutarea ingerinții unui mai mare număr din cler la alegere, tot cam așa de dorit putea să-i fie eparchiei și ficsarea aceleia în vr'un loc mai îndemânat pentru cler decât Clujul. Turda, unde în fapt se ținu alegerea, cădea ceva mai aproape de masele neuniților români, care se aflau mai ales în părțile meridionale ale Transilvaniei.¹⁰⁾

Trecem acum și la alte chestiuni, ce privesc actul alegerii dela Turda la 1810.

Dacă am calculat mai sus numărul tuturor voturilor date cam la 123, apoi am constatat prin această totodată și numărul votanților. În special ășis, ar pute fi însă vorba de mai multe voturi, cuprindând adecă fie-care vot trei voturi speciale. E veritabil, că deși decretul prea înalt pela 26 Mai 1809 dispune alegerea unui candidat spre episcopie, membrii sinodului dela 1810, ar fi votat pentru trei candidați, ca și la alegerea de episcop ardelen mai bine cunoscută dela 1847, în care din urmă tot usul celei dela 1810 avea să fie practisat.¹¹⁾ E și naturală această presumpțiune, căci după împrumutatul metod dela uniți al alegerii de trei candidați¹²⁾ îi impunea și sinodului neunit dela 1820 datorința de-a propune suveranului trei persoane.

Iulian Suciu.

(va urma)

D I V E R S E.

* **Sfințire de biserică.** Prea Sântia Sa părintele Episcop diecesan I o a n M e ț i a n a plecat eri cu

⁹⁾ Etă ce ăice I. Moldovan în op. cit. p. 185—186 despre sinodul tuturor protopopilor uniți sau „soborul protopopesc“ de alegere: „În secul trecut, din care avem documinte, sinodul alegător se compunea: a) din toți protopopii sau locoțiitorii lor; b) din câte doi deputați din fie-care eparchie (id est protopopiat). Că unul dintre aceștia să fi avut mandat pentru cine să voteze, nu aflăm scris nicăiri. Însă adevăresece usul păstrat până în zilele noastre că și la alegerea din urmă unul sau doi deputați au adus la urnă voturi sigilate cu sigilul eparchiei, afară de aceea protocoalele adevăresece, că în archidieceasă în toate protopopiatele s'a făcut alegere de episcop și deputatul eparchiei s'a obligat — în timpurile trecute și cu jurământ — a vota la Blaj pentru celeșit cu majoritate în votarea făcută de eparchie (sau recte protopopiat). Celalalt deputat, ce purta numirea de „notar“ a dat totdeauna vot liber ca și „protopopul.“ Eră dătină de a trimite la alegerea de episcop și doi deputați dintre preoții fie-cărui protopopiat, s'a ficsat în sinodul unit dela 1700 (ședința XIV).

¹⁰⁾ Părți înădite la Cipariu 1850 p. 157.

¹¹⁾ Șaguna op citat v. II. p. 204.

¹²⁾ Statorirea numărului de trei candidați propuși împăraturului, spre denumire întru episcop români ardeleni (uniți) se reduce la un rescript împărătesc dela 1751, deși se pôte că ar fi existat chiar și cu ceva mai înainte, la alegerea lui Pataki, ori Klein (veđi I. Moldovan, op. citat tom, I. p. 173—185.) La alegerea, în urma căreia deveni episcop Klein, împăraturul prin mandatul din 17 Apr. 1828 cere propunerea de trei candidați (veđi Nilles Symbolae. pag. 498.)

trenul da sara la comuna P a r ț a din protopresbiteratul Timișorii pentru a efeptui actul sfințirii bisericei nou zidite acolo.

* **La seminariul diecesan gr. or. român din Arad** s'au ținut înscrierile elevilor în zilele 3, 4 și 5 Septembrie cal. nou a. c. În 6 Septembrie s'a ținut invocarea Duhului Sânt în biserica catedrală, după care s'a oficiat sântirea apei în sala mare a seminariului diecesan și s'a ținut deschiderea solemnă a anului școlastic 1896/7. Ear Luni în 7 Septembrie n. s'au început prelegerile. La seminariul diecesan din Arad sunt înscriși pentru anul școlastic curent în despărțământul teologic 48 de elevi; în despărțământul preparandial sunt înscriși 140 de elevi și anume în cursul I 42; în cursul II. 42; în cursul III. 35 și în cursul IV. 21. În cursul pregătitor preparandial sunt înscriși 33. În școla-elementară de model instituită pe lângă preparandia noastră sunt înscriși 58. La olaltă 279.

* **Adunarea generală** a reuniunii învățătorilor gr. or. rom. din protopresbiteratele aparținătoare diecesei Aradului situate în drépta Murășului s'a întrunit Joia trecută în ședința straordinară sub presiul profesurului Teodor Ceonța în sala seminariului diecesan din Arad și a pertractat și votat proiectul nou de statute elaborat de comitetul central al reuniunii, care să va subșterne Venerabilului Consistoriu spre afacere ulterioară competentă.

* **Catedra pentru studiul biblic al T. Nou** dela facultatea teologică din Cernăuți, care prin denumirea prof. Vladimir V. de Repta de archimandrit diecesan și vicariu general al Archidiecei, a devenit vacantă, colegiul profesoral al facultății a încredințat-o supletorie prof. univ. P. C. S. protopresviterului-staurofor Eusebie Popovici.

* **Rectificare.** În n-rul trecut al fôiei noastre în articolul: „Istoria bis.“ etc. a intrat următoarele greșeli de tipariu. Pag. 279 alin 2 rind. 5 să se cetescă 1815 în loc de 1825. Tot aceiaș pag. alinea 3 r. 2 să se cetescă 1810 în loc de 1820.

* **Convocatoriu.** Societatea pentru crearea unui fond de teatru național român își va ținé adunarea sa generală din éstan în orașul Făgăraș în zilele de Duminică și Luni în 27 și 28 Septemvire a. c. st. nou cu următoarea programă: I. ȶi ua primă 27 Septemvire st. n., Duminică. 1. Președintele va deschide adunarea generală la 10 ore a. m. 2. Se aleg 2 notari pentru ședințele adunării. 3. Secretariul va ceti raportul comitetului societății asupra lucrării sale dela adunarea generală din urmă. 4. Se alege o comisiune de 5 membri pentru propuneri și raportul comitetului se predă acestei comisiuni spre esaminare. 5. Casariul societății va ceti raportul despre starea casei cu sporiul dela ultima adunare încôci și peste tot despre averea societății. 6. Se va alege o comisiune de 5 membri pentru esaminarea raportului casarului. 7. Se va alege o comisiune de 5 membri, cari în înțelesul § 4 din statutele societății vor câștiga membri fondatori, ordinari și ajutători pentru societate. 8. Se vor ceti discursuri corăspundătoare scopului societății sau de altă materie literară, ce sunt a se insinua președintelui înainte de adunare. 9. Președintele încheide adunarea.

II. Dina a doua 28 Septemvire, Luni 1. 1. Președintele deschide ședința și protocolul ședinței precedente se va ceti și autentica. 2. Raportul comisiunii pentru câștigarea membrilor noi. 3. Raportul comisiunii asupra soșoților casarului. 4. Raportul comisiunii asupra raportului comitetului societății și insinuarea propunerilor în interesul fondului. 5. Înțegirea comitetului. 6. Deci-

derea asupra mutării sediului comitetului dela Budapesta la Brașov, 7. Se va decide locul și ziua adunării generale pentru anul 1897, 8. Se va alege o comisiune de 3 membri pentru autentificarea „protocolului din ședința II, 9. Președintele va închide adunarea. Invităm la această adunare generală a societății pentru crearea unui fond de teatru național român pe toți membrii fondatori, ordinari și ajutători ai acestei societăți, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinatorii culturii românești. Din ședința comitetului ținută în Brașov la 2 (14) Septembrie 1896, Iosif Vulcan m. p. președinte. Vasile Goldiș, m. p. secretariu II.

* *Avis!* Subscrisul prin această aduc la cunoștința tuturor fraților învățători, conducătorilor de coruri, preparanților etc. că am pus sub tipar în Lipsca (Leipzig) „Liturgia lui Ioan Crisostom“ lucrată (pe note) pentru corul școlărilor, pe 2 voci (sopran-alt).

Acastă liturgie e întocmită, pe baza melodiilor bisericesti, pentru toate Duminicile, de peste an, va să dăcă e completă, conținând și „Mărire și acum Binecuvintează“. . . „Mărire și acum . . . Unule născut“ — „Veniți să ne închinăm.“ Afară de toate acestea mai conține pentru sărbători: „Căți în Cristos vați botezat“. Pentru rugăciunile, „Mântuiește-ne pre noi,“ apoi: „Irmosul intrării,“ „Irmosul nasterii Domnului“ și „Irmosul botezului“. Cele 2 prime pe 3 voci, ear al botezului pe 4: toate trei pentru cor bărbătesc, — dar luate mai jos se pot executa unisono și în duiet și cu școlarii.

Conține mai departe: tropariul paștilor „Christos a înviat“ și 2 pricesne: 1. „Plécă Dómne urechia ta“ și 2. „Dómne buzele mele vei deschide“ toate pentru corul școlărilor.

Pricesnele le-am întocmit — pentru corul școlărilor — după mărețele opere (concerte) a dlui Musicescu. Școpul mi-a fost să nu rămână nepopularizate cele mai frumoase inspirațiuni bisericesti a Domnului Musicescu, ci se le cânte chiar și băieții!

Eu cânt liturgia această — cu școlarii — de 6 ani în Arad spre mulțămirea tuturor. Acum, — la dorința și stăruința multora, — îmbrăcată în „haină nouă“ — am pus-o sub tipariu!

Prețul unui esemplar va fi numai 1 corónă (50 cr.)

Cei ce doresc a o avea, se binevoiască a mă avisă, pe o cartă poștală cu posibilă grăbire: câte esemplare prenumără, ca se mă știu orienta în privința numărului, căci numai atâtea se vor tipări, câte vor fi prenumărate.

Bani înainte nu se cer, dar' comanda e obligătoare și broșurele se vor speda cu rambursă.

Mai puțin de 2 esemplare nu se pot prenumăra.

Sperez, că fie-care învățător și dirigent de cor — musicant — va prenumăra cel puțin 5—10 esemplare pentru școlari!

Liturgia e aprobată de adunarea generală a reuniunii inv. rom. gr. ort. din diecesă Aradului, protopopiatele din dreapta Murășului! — Care singură a prenumărat 100 esemplare.

Arad, 1/13 Septembrie 1896.

Nicolau Ștefu,
învățător.

Concurs.

Conform ordinului Veneratului Consistoriu aradan dto 27 Iunie a. c. Nr. 3427/1896, se escrie concurs pentru postul învățătoresc dela școla gr. or. rom. confesională din Odvoș, protopresviteratul M.-Radnei, cu termen de 30 zile dela prima publicare

Emolumintele anuali împreunate cu acest post învă-

țătorese sunt: 1) În bani gata 350 fl. v. a.; 2) 48 metri cubici lemne de foc relutate în 96 fl., din cari e a se încălzi și sala de învățământ; 3) 10 fl. pentru curato-rat; 4) 5 fl. pentru participarea la conferințele învățăto-rești; 5) cortel în natură constătoriu din 2 odăi, cuină și cămară, apoi grajd cu șopru și grădină de legume; 6) venit ștolar cantoral de câte 50 cr. dela înmormântări, unde va fi poftit.

Recursele ajustate conform prescrișelor legale și adresate subscrisului comitet parochial, sunt a-se trimite părintelui protopop în Maria-Radna. — Doritorii de a ocupa acest post au a se presenta până la încheierea concursului în cutareva Duminică ori sărbătore în sfta biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, deorece ca și cantor are se cânte în strană și se instrueze elevii în cântările bisericesti.

Aceia, cari pe lângă condițiunile indicate mai sus, vor dovedi desteritate în musică, spre a poté înființa, instrua și conduce corul bisericesc, vor fi preferiți.

Odvoș, din ședința comitetului parochial, ținută la 1/13 Septembrie, 1896.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: VASILE BELEȘ, m. p. protopop.

—□—

Prin concludul Veneratului Consistoriu eparchial Nr. 2905 și respective 4162 din 1896, sistemisându-se, lângă veteranul paroch Isaia Goldiș din Cermeiu, o capelanie temporală, pentru deplinirea aceleia, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumintele sunt: o sesiune parochială, birul, stola usuată, casa parochială cu intravilan, computeate toate în calcul mediu cu 710 fl. la an, din cari capelanul, până va fi parochul Isaia Goldiș în viață, va beneficia o jumătate.

Aspiranții la această capelanie, se avisază, ca recursele lor instruite conform §-lui 15 lit. b. din Regulamentul pentru parochii, adresate comitetului parochial din Cermeiu, se le asternă Preaonoratului oficiu protopopesec concerninte; având reflectanții a-se presenta în terminul concursual, în sânta biserică din Cermeiu, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și în oratorie.

Se observă, că cei cu cualificațiune de classa primă, vor avé preferință.

Cermeiu, la 1/13 Septembrie 1896.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: IOAN CORNEA, m. p. protopop.

—□—

Se escrie concurs pentru deplinirea postului învățătoresc din Ficatar, cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumintele anuali sunt: 194 fl. v. a.; 12 meți de grâu, 12 meți de cucuruz; 2 jughere de pământ; 32 metri de lemne din cari se va încălzi și școla; locuință liberă cu un jugher de grădină; dela înmormântări 20 cr.

Recursele instruite conform legii, se se adreseze P. O. oficiu protopresbiteral în Belinez, érá recurenții se vor presenta în vre-o Duminică séu sărbătore în s-ta biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: IOSIF GRADINARIU, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru stațiunea învățătorescă din comuna Mély-Nádas, prin această se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Recurenții se vor presenta în s. biserică de acolo spre a-se face cunoșcuți alegătorilor, și a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Emolumintele anuale sunt: 1) 156 fl. v. a.; 2) 10 metri grâu; 3) 10 metri cucuruz; 4) 3 jugere pământ parte fânaș, parte arătură; 5) pentru scripturistică 3 fl.; 6) pentru conferință 5 fl.; 7) 6 stângeni de lemne, din cari este a-se încălzi și școlă; 8) cuartir liber cu grădina de legumi; 9) dela înmormântări 20 cr.

Recursele cuvincios instruate și adresate comitetului parochial din Mély-Nádas, se vor trimite Mult Onoratului domn Iosif Gradinariu protopresbiter în Bélnecz.

Mély-Nádas din ședința comitetului parochial, ținută în 25 August v. 1896.

Pentru comitetul parochial.

Aureliu Gruescu, m. p. președinte. *Georgie Maxim, m. p.* notariu.

Cu consensul ppresb.: IOSIF GRADINARIU, m. p. inspector de școle.

—□—

Pentru postul învățătoresc vacant dela școlă confesională rom. gr. or. classa I. din comuna bis. **Capolnaș**, conform ord. preo. Consist. dno 13 Iuliu a. c. Nr. 3716 prin această se escrie concurs cu termin de alegere la **30 de zile** dupa prima publicare.

Pe lângă emolumintele: 1) În bani gata 300 fl.; 2) spese de conferință 10 fl.; 3) pentru scripturistică 5 fl.; 4) 36 metri de lemne, din cari are a-se încălzi și sala de învățământ; 5) cortel liber cu două odăi, cuină, grajdii cu șopru, cocină și 1/4 grădină intravilană pentru legumi.

Petenții vor avea la recursese lor se aclude testimoniu de pedagogie, calificațiune din limba magiară, atestat de moralitate, dacă a mai funcționat ca învățătoriu și astfeliu ajustate adresându-le comit. parochial se le trimite inspectorului cerc. de școle **Demetriu Marcu** în Birkis, comitatul Caraș-Severin.

Se mai pottesce dela recurenți, ca până la alegere să se presinte la sfântă biserica în careva și de sârbătoare, spre a-și arăta desteritatea în cântările rituali și tipic, între cei mai bine calificați preferiți vor fi aceia, cari au cunoștință de a conduce corul vocal.

Capolnaș din ședința comitetului parochial dela 21 August 1896.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **DEMETRIU MARCU**, m. p. inspector cercual de școle.

—□—

Din însărcinarea Venerabilului Consistoriu oradan d-to 9/21 August a. c. Nr. 1056 prin această se escrie concurs din oficiu pentru stațiunea învățătorescă din **Roșia** ppbiteratul Beiuș cott. Bihar — cu termin de alegere pe ziua de **15/27 Septemvre a. c.**

Dotățiunea legată de acest post stă din următoarele: a) In bani gata 140 fl. b) 10 cub. bucate prețuite à 5 fl. 50 fl. c) Venitul cantoral dela înmormântări, festanii, liturghii private, masluri etc. 50 fl. d) Cuartir liber respective folosul aceluia, grădinei și a intravilanului școlii 40 fl. e) Folos l intravilanului vechiu 7 fl. 50 cr. f) Din 10 orgii de lemne 4 orgii folosindu-se érna pentru încălzirea chiliei de învățământ, éra cele 6 se folosesc pentru învățătoriu și familia aceluia à 5 fl. = 30 fl. de tot 317 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa acest post sunt avisați a-și înainta petițiunile lor deadreptul protopresbiterului **Elia Moga** în Robogány, la care au a produce: estras de boțez, testimoniu de calificațiune, și atestat de conduita de până aci — ér până la terminul alegerei a-se pre-

sentă în s. biserică din Roșia în cutare Duminecă séu sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în tipic și cant.

Rábágani 19 August st. v. 1896.

Elia Moga, m. p.
protopres. Beiușului

—□—

Pentru stațiunea învățătorescă din comuna **Ciefa**, inspectoratul Tinței se escrie concurs cu termin de alegere pe **14 26 Sept.**

Emolumintele sunt: 1) Cuartir liber în edificiul școlii constatatoriu din 2 odăi, culină, camară, grajd, colnă, și grădină de legume.; 2) în bani gata 112 fl.; 3) lemne în preț de 60 fl. din care are a-se încălzi și sala de învățământ; spesele obveninde cu aducerea lemnelor le va suporta alesul învățătoriu.; 4) pământ arătoriu 7 iugere 754□ ratast.; 5) una gradină estravilană cu un venit anual de 20 fl.; 6) pentru scripturistică 5 fl.; 7) pentru conferințe 1 fl. pe și și forspont.; 8) la funcțiunile religioșe: înmormântare mare 1 fl. la înmormântare mică 50 cr. dela cununii câte 50 cr. hora mortalui 50 cr., 9) pentru curățirea, încălđitul, tăierea lemnelor necesarii pentru încălđit 12 fl.; 10) 12 chible de bucate.

Recurenții au a-și trimite recursese adresate oficiului parochial din Ciefa, la P. O. D. ppresb. Nicolau Rocsin din Méhkerék. p. Sarkad, ajustate cu testimoniu de calificațiunea învățătorescă și testimoniu din limba magiară, presentându-se până la alegere în biserica locală spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Dat în ședința comitetului parochial rom. ort. ținută la 21 August, 2 Sept. 1896. Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **NICOLAE ROCSIN**, m. p. protopresbiter.

—□—

Pentru ocuparea stațiunii învățătoresci ortodocșă rom. din **Sîfitelec** cu următoriu salariu anual: dela 110 familii à 2 fl. 220 fl. 13¹/₂ iugere catasrale pământ cantoral 60 fl. v. a. din ștôle 20 fl. dela comuna politică pentru încălđitul școlii 18 fl. de tot 318 fl.

Reflectanții la acest post sunt avisați ca recursese lor instruate conform dispușéțiunilor legale cu testimoniu de calificațiune și din limba magiară și atestat de conduita — adresate comitetului parochial se-le subșternă subscrisului în Méhkerék p. Sarkad până în ziua **14/26 Sept.** când va fi și alegerea.

În lipsă de recurenți calificați se vor alege și preparamți absoluți.

Micherechiu, 20 Aug. (1 Sept.) 1896.

Nicolae Rocsin, m. p.

protopresbiter.

—□—

Pentru ocuparea postului de învățătoriu dela școlă gr. or. rom. stațiunea din Slatina protopresviteratul **Radnei**, se escrie concurs cu termin de alegere pe **29 Septemvre v. a. c.**

Emolumintele sunt: 1) în bani numerari 240 fl.; 2) venitul de arëndă a pământului învățătoresc 60 fl.; 3) spesele de conferință 12 fl.; 4) pentru scripturistică 5 fl.; 5) pentru curatorit 6 fl.; 6) 40 metrii lemne de foc, din cari e a-se încălzi și sala de învățământ; 7) locuința cu 2 odăi, cămara; grajdii cu șopru; apoi grădină de legume; 8) venitele cantorale usuate dela funcțiuni.

Recursele ajustate conform preseriselor statutului organic și adresate subscrisului comitet parochial, sunt a-se trimite P. O. D. protopop tractual în Maria-Radna.

Slatina, în 24 August, 1896.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu: **VASILE BELEȘ**, m. p. protopresbiter.